Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Каразінська школа соціальної роботи

Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового інституту
соціології та медіакомунікацій

_____ Олена Мурадян

«26» серпня 2026 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Статистика в соціології

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність С5 Соціологія

освітня програма “Соціологія комунікацій, реклами та зв’язків з громадськістю”

вид дисципліни обов’язкова

навчально-науковий інститут соціології та медіакомунікацій

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій

“26” серпня 2026 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:
Частина 1. Прикладна статистика – Вакуленко Світлана Миколаївна, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент ЗВО кафедри “Каразінська школа соціальної роботи”
Частина 2. Соціальна статистика – Хижняк Лариса Михайлівна, доктор соціологічних наук, професор, професор ЗВО кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

Програму схвалено на засіданні кафедри “Каразінська школа соціальної роботи”

Протокол від “26” серпня 2026 року № 1

Завідувач кафедри “Каразінська школа соціальної роботи”

(підпис) Ірина ЄВДОКИМОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

Протокол від “ 26” серпня 2026 року № 1

Завідувач кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

Ірина СОЛДАТЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми “Соціологія комунікацій, реклами та зв’язків з громадськістю”

Гарант освітньої професійної програми “Соціологія комунікацій, реклами та зв’язків з громадськістю”

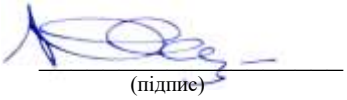

Ірина СОЛДАТЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій

Протокол від “26” серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій

(підпис) Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Статистика в соціології” складена відповідно до освітньо-професійної програми “Соціологія комунікацій, реклами та зв’язків з громадськістю” підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності С 5 Соціологія.

Робота протягом семестру здійснюється з використанням платформи ZOOM (режим відеоконференції) для проведення лекційних і семінарських занять, а також платформи MOODLE для проведення семінарських занять і організації самостійної роботи студентів.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – розкрити сутність статистичної методології та методів статистичних розрахунків, що використовуються у практиці соціологічної діяльності при вивченні соціальних явищ і процесів; сформувати у студентів базові компетентності, які дозволять їм з урахуванням сучасного стану соціальної статистики застосовувати статистичну інформацію для соціологічного вивчення різних сфер суспільного життя.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: надати здобувачам базові знання, необхідні для статистичного аналізу соціальних явищ (процесів); навчити їх розуміти та використовувати статистичні методи та показники; навчити узагальнювати статистичні дані, розраховувати статистичні показники; самостійно аналізувати статистичні дані, які відносяться до суспільних явищ та процесів; навчити методам вимірювання інтенсивності та тенденцій розвитку соціально-економічних явищ та процесів; розкрити специфіку статистичних методів і процедур, що використовуються в соціальній статистиці.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов’язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	–
Семестр	
4-й	–
Частина 1. Прикладна статистика	
Лекції	
16 год.	–
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	–
Лабораторні заняття	
–	–
Самостійна робота	
28 год.	–
у тому числі індивідуальні завдання	
–	
Частина 2. Соціальна статистика	
Лекції	
16 год.	–

Практичні, семінарські заняття	
16 год.	–
Лабораторні заняття	
–	–
Самостійна робота	
28 год.	–
у тому числі індивідуальні завдання	
–	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціології, що передбачають застосування основних соціологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; вирішувати професійні завдання в сферах реклами та зв’язків з громадськістю.

ЗК 01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 05. Володіння основними методами, способами і засобами одержання, зберігання, переробки інформації, мати навички роботи з комп’ютером.

ЗК 08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 14. Дослідницька компетентність випускника університету як результат науковості змісту й технологій підготовки здобувача вищої освіти, націленості його на пошукову/дослідну діяльність.

ФК 01. Здатність оперувати базовим категоріальним апаратом соціології, реклами та зв’язків з громадськістю.

ФК 09. Уміння обговорювати професійні проблеми, відстоювати свою точку зору, пояснювати сутність явищ, подій, процесів, робити висновки, давати аргументовані відповіді.

ФК 15. Підприємницька компетентність, що сприятиме успішному працевлаштуванню, готовності й здатності випускника будувати власний бізнес, забезпечити власну фінансову ефективність та успішність на ринку праці.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

РН 01. Використовувати понятійний апарат соціології, реклами, зв’язків з громадськістю в професійній діяльності.

РН 02. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.

РН 03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних явищ у контексті професійних завдань в сфері соціології, реклами та зв’язків з громадськістю.

РН 06. Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач у сферах соціології, реклами та зв’язків з громадськістю, дотримуючись професійних етичних норм.

РН 08. Обґрунтувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

РН 10. Володіння навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів.

1.8. Перелік дисциплін, що передують вивченню даної дисципліни: “Вступ до соціології”, “Практикум із комп’ютерних технологій”.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Частина 1. Прикладна статистика

Розділ 1. Методи обробки первинної інформації

Тема 1. Предмет і метод статистики

Загальна характеристика статистики як науки. Предмет и методологія статистики. Структура статистичної системи знань. Основні категорії статистики. Завдання статистики. Зв'язок статистики і соціології.

Тема 2. Теорія статистичного спостереження

Поняття статистичного спостереження. Поняття первинної соціологічної інформації. Програмно-методологічні засади статистичного спостереження. Визначення цілі, об'єкту, одиниці та ознак статистичної сукупності. Форми, види, засоби статистичного спостереження.

Тема 3. Зведення й групування

Поняття та зміст зведення первинної соціологічної інформації. Групування статистичних даних. Види групувань. Групування за кількісною ознакою. Статистичні ряди розподілу. Статистичні таблиці. Графічне зображення рядів розподілу.

Тема 4. Абсолютні та відносні статистичні величини

Поняття статистичного показника. Види статистичних показників. Абсолютні величини: значення, види, форми. Відносні статистичні величини: значення, види, форми. Приклади розрахунків відносних статистичних величин.

Тема 5. Середні величини

Поняття середніх величин. Загальні принципи використання середніх величин. Види середніх величин. Середня арифметична: засоби розрахунку для незгрупованих та згрупованих даних. Розрахунки середньої арифметичної для дискретних та інтервальних рядів розподілу. Структурні середні: мода та медіана. Значення використання структурних середніх в практиці соціологічних досліджень.

Розділ 2. Методи вимірювання варіації ознак, інтенсивності й тенденцій розвитку

Тема 1. Показники варіації та їхнє втілення в соціології

Поняття варіації (коливання). Показники варіації як характеристика надійності середньої величини. Розмах варіації. Середнє лінійне відхилення. Дисперсія. Середнє квадратичне відхилення. Коефіцієнт варіації. Методики розрахунків показників варіації для незгрупованих та згрупованих даних. Визначення дисперсії та середнього квадратичного відхилення альтернативної ознаки.

Тема 2. Методи вимірювання інтенсивності й тенденцій розвитку

Поняття рядів динаміки. Моментні та інтервальні ряди динаміки. Правила побудови рядів динаміки. Показники аналізу інтенсивності змін явищ у часі: абсолютне зростання (зменшення), темп росту, темп приросту, абсолютне значення одного відсотка приросту.

Система середніх показників рівня та інтенсивності: середній рівень ряду, середній абсолютний приріст (зменшення), середній темп росту, середній темп приросту. Методики розрахунків показників ряду динаміки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Частина 1. Прикладна статистика								
Розділ 1. Методи обробки первинної інформації								
Тема 1. Предмет і метод статистики	4	2	–	2	–	–	–	–
Тема 2. Теорія статистичного спостереження	8	2	2	4	–	–	–	–
Тема 3. Зведення й групування	8	2	2	4	–	–	–	–
Тема 4. Абсолютні та відносні статистичні величини	12	2	4	6	–	–		–
Тема 5. Середні величини	14	4	4	6	–	–	–	–
Розділ 2. Методи вимірювання варіації ознак, інтенсивності й тенденцій розвитку								
Тема 1. Показники варіації та їхнє втілення в соціології	8	2	2	4	–	–	–	–
Тема 2. Методи вимірювання інтенсивності й тенденцій розвитку	6	2	2	2	–	–	–	–
Разом за частиною 1	60	16	16	28	–	–	–	–
Усього годин	**120**	**32**	**16**	**72**	–	–	–	–

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
Частина 1. Прикладна статистика			
Розділ 1. Методи обробки первинної інформації			
1	Предмет і метод статистики	–	–
2	Теорія статистичного спостереження	2	–
3	Зведення й групування	2	–
4	Абсолютні та відносні статистичні величини	4	
5	Середні величини	4	
Розділ 2. Методи вимірювання варіації ознак, інтенсивності й тенденцій розвитку			
1	Показники варіації та їхнє втілення в соціології	2	–
2	Методи вимірювання інтенсивності й тенденцій розвитку	2	–
Разом за частиною 1		16	–
Усього годин		**32**	–

5. Завдання для самостійної роботи

№		Кількість годин

з/п	Види, зміст самостійної роботи	денне	заочне
Частина1. Прикладна статистика			
1	Підготовка до семінарських занять	8	–
2	Підготовка до контрольної роботи, передбаченої навчальним планом	10	–
3	Підготовка до заліку	10	–
	Разом за частиною 1	**28**	–
	Усього годин	**56**	–

6. Контрольні роботи, передбачені навчальним планом

Згідно з навчальним планом, з навчальної дисципліни "Статистика в соціології" здобувачі готують одну контрольну роботу, яка складається з двох частин, а саме: Контрольна робота до Частини 1. Прикладна статистика і контрольна робота до Частини 2. Соціальна статистика.

Контрольна робота до Частини 1. Прикладна статистика

Контрольна робота містить три задачі.

7. Методи навчання

Частина 1. Прикладна статистика

Лекції, семінари, самостійна робота, усний контроль, письмовий контроль.

8. Методи контролю

Частина 1. Прикладна статистика

Виконання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом; завдань, що передбачають розв'язання задач, і тестових завдань.

З навчальної дисципліни "Статистика в соціології" здобувачі складають залік.

9. Схема нарахування балів

Частина 1. Прикладна статистика

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Залікова робота	Сума
Розділ 1					Розділ 2						
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	15	–	30	20	50
10	15	10	20	20	15	15					

Т1, Т2 ... – теми розділів.

* – бали, набрані за роботу на семінарських заняттях, і контрольну роботу, враховуються з коефіцієнтом 0,25

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 5 балів з першої частини навчальної дисципліни під час поточного контролю та самостійної роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Частина 1. Прикладна статистика

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

На семінарських заняттях здобувачам пропонується активність у формі: 1) виконання тестових завдань; 2) розв'язання задач.

Критерії оцінювання виконання тестових завдань:

За кожну правильну відповідь здобувач/здобувачка отримують **1 бал**.

Критерії оцінювання розв'язання задач:

4–5 балів – здобувач/здобувачка надали послідовну, логічну, обґрунтовану правильну відповідь; продемонстрували вміння формулювати висновки.

2–3 бали – здобувач/здобувачка надали спрощену й неповну відповідь; частково продемонстрували вміння формулювати висновки.

0–1 балів – здобувач/здобувачка надали спрощену й неповну відповідь, припустившись помилок; продемонстрували невміння формулювати висновки.

Контрольна робота, передбачена навчальним планом, містить три задачі. Виконання завдань контрольної роботи оцінюється в цілому за **15-бальною шкалою**.

Розв'язання задач оцінюється з огляду на такі критерії:

4–5 балів – здобувач/здобувачка надали послідовну, логічну, обґрунтовану правильну відповідь; продемонстрували вміння формулювати висновки;

2–3 бали – здобувач/здобувачка надали спрощену й неповну відповідь; частково продемонстрували вміння формулювати висновки;

1–3 бали – здобувач/здобувачка надали спрощену й неповну відповідь, припустившись помилок; продемонстрували невміння формулювати висновки.

Екзаменаційна робота. Робота оцінюється за **20-бальною шкалою.** Виконання екзаменаційної роботи з першої частини курсу передбачає виконання тестового завдання (5 балів) та розв'язання задачі (15 балів).

Критерії оцінювання завдання № 1. За правильну відповідь на тестове запитання здобувач/здобувачка отримують 5 балів.

Критерії оцінювання завдання № 2.

11–15 балів – здобувач/здобувачка надали послідовну, логічну, обґрунтовану правильну відповідь; продемонстрували вміння формулювати висновки;

6–10 балів – здобувач/здобувачка надали спрощену й неповну відповідь; частково продемонстрували вміння формулювати висновки;

0–5 балів – здобувач/здобувачка надали спрощену й неповну відповідь, припустившись помилок; продемонстрували невміння формулювати висновки.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
1–49	не зараховано

10. Рекомендована література
Частина 1. Прикладна статистика

Основна література

1. Бегун С.І. Статистика : навчальний посібник / С.І. Бегун. Луцьк. 2022. 230 с.
2. Гайденко С.М. Бізнес-статистика : навч. Посібник / С.М. Гайденко, В.О. Костюк ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова. 2023. 190 с.
3. Горкавий В.К. Статистика : Підручник. Третє вид., переробл. і доповн. Київ : Алерта, 2020. 644 с.
4. Загальна теорія статистики : Підручник / за ред. А.В. Непрана, І.А. Дмитрієва. Харків : ПП Іванченка, 2022. 720 с.
5. Кушнір Н.Б. Статистика. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 208 с.
6. Мармоза А. Теорія статистики. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 592 с.
7. Статистика : навчальний посібник / О.В. Раєвнєва, І.В. Аксьонова, О.І. Бровко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора О.В. Раєвнєвої. Харків : ХНЕУ імені С. Кузнеця, 2019. 389 с.
8. Сьомченко В.В. Статистика : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності “Облік і оподаткування” освітньо-професійної програми “Облік і аудит”. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 71 с.
9. Ткач Є.І., Сторожук В.П. Загальна теорія статистики : підручник. Вид. 3-тє. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 442 с.
10. Яковенко Т.В. Прикладна статистика в соціології : практикум. Навчальний посібник. Харків : ХНУ, 2004. 240 с.

Допоміжна література

1. Гончар О.В. Методологічні аспекти оцінювання точності даних статистичних спостережень. *Статистика України.* 2012. № 1. С. 4–10.
2. Горошанська О.О. Статистика : Практикум. Харків : Харк. держ. університет харчування та торгівлі, 2017. 133 с.

3. Заєць С.В. Якість офіційної статистичної інформації: підходи та міжнародна практика оцінювання. *Статистика України.* 2020. № 1 (88). С. 4–15. URL: https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/278/255.

4. Кечіна О. Соціолого-статистичний моніторинг в контексті взаємодії соціології і статистики: поняття й структура. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2008. № 3. С. 24–36.

5. Костюк В. О. Прикладна статистика : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. 191 с.

6. Кулинич О. І., Кулинич Р. О. Теорія статистики : підручник. Вид. 7-е, перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 239 с.

7. Курс лекцій з дисципліни "Статистика". Частина 1. Теорія статистики / Сторожук В.П. та ін. ; за ред. Є. І. Ткача. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 224 с.

8. Лугінін О.Є. Статистика. Підручник. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 608 с.

9. Педченко Г.П. Статистика : Навчальний посібник. Мелітополь : Колор Принт, 2018. 266 с.

10. Селіванов В.М., Яковенко Т.В. Статистичні методи у вивченні соціальних явищ і процесів : Навчальний посібник. Харків : ХНУ, 2003. 88 с.

11. Яковенко Т.В. Прикладна статистика в соціології. Практичні завдання : навчальний посібник. Харків : ХНУ, 2006. 92 с.

12. Яковенко Т.В. Прикладна статистика в соціології : Навчальний посібник. Типові тестові завдання. Харків : ХНУ, 2007. 54 с.

Додаток 1

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни “Статистика в соціології”

Дію робочої програми продовжено: на 2026/2027 н. р.

Заступник директора навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій з навчальної роботи

_____ В’ячеслав НІКУЛІН
(підпис) (прізвище, ініціали)

“____” _____ 2026 р.

Голова науково-методичної комісії навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій

_____ Юлія СОРОКА
(підпис) (прізвище, ініціали)

“____” _____ 2026 р.